

Zaman esaslı (time charter) sözleşmelerinde damga vergisi

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.18.01-155-98007
Tarih	10.04.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü)

Sayı : 97895701-155-98007

10.04.2017

Konu : Zaman esaslı (time charter)

sözleşmelerinde damga vergisi

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden, şirketinize ait ve TUGS'a kayıtlı gemisi ile ulusal ve uluslararası petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı faaliyetiyle iştigal ettiğiniz, gemiyi zaman esaslı (time charter) sözleşmeler ile petrol ticareti yapan firmalara kiraladığınız belirtilerek, söz konusu sözleşmelerin damga vergisine tabi olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşü istenilmektedir.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların Damga Vergisine tabi olduğu; 4 üncü maddesinde, bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılacağı ve buna göre tabloda yazılı vergisinin bulunacağı, kağıtların mahiyetlerinin

taininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda üzerlerindeki yazının tazammun ettiği hüküm ve manaya bakılacağı, mahiyeti tayin edilmek istenen kağıt üzerinde başka bir kağıda atıf yapılmışsa, atıf yapılan kağıdın hükümlerine nazaran iktisap ettiği mahiyete göre vergi alınacağı; 6 ncı maddesinin 2 nci fıkrasında, bir kağıtta toplanan akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde damga vergisi, en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınacağı hükme bağlanmıştır.

Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "I.Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün A/1 fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknamelerin, A/2 fıkrasında kira mukavelenamelerinin (mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden), A/3 fıkrasında da kefalet, teminat ve rehin senetlerinin nispi damga vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda zaman çarteri sözleşmeleri navlun sözleşmelerinden ayrı olarak düzenlenmiş, bu Kanunun "Zaman Çarteri Sözleşmesi" başlıklı 1131 inci maddesinde, *"(1) Zaman çarteri sözleşmesi, tahsis edenin, donatılmış bir geminin ticari yönetimini belli bir süre için ve belli ücret karşılığında tahsis olunana bırakmayı üstlendiği sözleşmedir.*

(2) Geminin teknik yönetimini elinde bulunduran tahsis eden, geminin zilyedi sayılır." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu maddenin incelenmesinden, bu sözleşmelerin gemi kiralama sözleşmelerinden farklı olarak çarterere belli bir süre için geminin zilyetliğinin değil, ticari idaresinin bırakıldığı, geminin teknik idaresinin ise tahsis edence üstlenildiği, buna göre geminin menfaatine yapılacak işlerin tahsis eden tarafından, geminin tahsis edildiği veya kullanıldığı ticari gayeyi gerçekleştirmek için görülecek işlerin ise çarterer tarafından ifasının hükme bağlandığı, tahsis edenin çarterere karşı yük taşıma taahhüdü bulunmadığı, çarterer geminin zilyedi olmadığından donatan sayılan kişi olarak kabul edilmeyeceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesinin 6770 sayılı Kanun ile değişmeden önceki ikinci fıkrasında *"Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlarla ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi ve navlun mukaveleleri; damga vergisine, harçlara, banka ve sigorta*

muameleleri vergisine ve fonlara tâbi tutulmazlar." hükmü yer almakta iken 27.01.2017 tarih ve 29961 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6770 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle aynı fıkra, " *Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin alım, satım, ipotek, tescil, kredi, gemi kira, zaman çarteri ve tüm navlun sözleşmeleri damga vergisine ve harçlara; bu işlemler nedeniyle alınacak paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine ve fonlara tabi tutulmaz."* şeklinde değiştirilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, özelge talep formu eki şirketiniz ile ... A.Ş. arasında .../.../2013 tarihinde düzenlenen "... A.Ş. Time Charter Sözleşmesi (Time Charter Party)" başlıklı kağıdın, düzenlendiği tarihteki mevzuat hükümlerine göre 4490 sayılı Kanunun 12 nci maddesi kapsamında damga vergisinden istisna edilmesine imkan bulunmamaktadır.

Buna göre, özelgeniz konusu sözleşmenin, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hüküm gereğince kira bedeli ile teminat bedelinin mukayese edilerek, en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Türk Uluslararası Gemi Siciline kaydedilecek gemilere ve yatlara ilişkin olarak 6770 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 27.01.2017 tarihinden itibaren düzenlenen zaman çarteri sözleşmeleri, 4490 sayılı Kanunun 12 nci maddesi kapsamında damga vergisinden istisnadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026